

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie Ministra Edukacji zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli jest wydawane na podstawie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 111 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737, z późn. zm.).

Nowelizacja rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. z 2023 r. poz. 2736), zwanego dalej „nowelizowanym rozporządzeniem”, wynika z przyjęcia – w zmodyfikowanej formie – projektu deregulacyjnego MNiSW-6-217, w którym postulowano, aby w nowelizowanym rozporządzeniu dodać następującą zmianę (cyt.): *„W § 6 ww. rozporządzenia po ust. 7 wprowadza się ust. 8 o następującym brzmieniu: „Jeżeli uczeń uczęszczający do oddziału szkoły specjalnej bądź oddziału specjalnego w szkole ogólnodostępnej uzyska zmianę kwalifikacji orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego poprzez dodanie niepełnosprawności sprzężonej/nych w trakcie roku szkolnego, dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii zespołu, który tworzą nauczyciele i specjaliści prowadzący zajęcia z danym uczniem, oraz opinii rodziców dziecka, może podjąć decyzję o pozostawieniu ucznia w oddziale, do którego aktualnie uczęszcza, do końca danego roku szkolnego. Niniejszy oddział może funkcjonować przez cały etap edukacyjny”.*

Modyfikacja w zakresie powyższego projektu deregulacyjnego polega na uzupełnieniu przepisów nowelizowanego rozporządzenia o nowe rozwiązanie umożliwiające uczniowi posiadającemu orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność, kontynuację, na wniosek jego rodziców, a w przypadku pełnoletniego ucznia – na jego wniosek, kształcenia specjalnego odpowiednio w oddziale szkoły specjalnej lub oddziale specjalnym w szkole ogólnodostępnej, w przypadku otrzymania przez tego ucznia w trakcie roku szkolnego nowego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wydanego ze względu na zmianę niepełnosprawności lub wystąpienie niepełnosprawności sprzężonych (§ 1 pkt 1 lit. c projektowanego rozporządzenia dotyczący § 6 ust. 6a i 6b nowelizowanego rozporządzenia). Powyższa modyfikacja polega także na wprowadzeniu analogicznego rozwiązania w odniesieniu do dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność uczęszczających do oddziału przedszkola specjalnego i oddziału specjalnego w przedszkolu ogólnodostępnym (§ 1 pkt 1 lit. a projektowanego rozporządzenia dotyczący § 6 ust. 5a i 5b nowelizowanego rozporządzenia).

W trakcie roku szkolnego jest możliwa zmiana u dziecka lub ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego rodzaju dotychczasowej niepełnosprawności, np. ze słabego widzenia na niewidzenie, czy zdiagnozowanie niepełnosprawności sprzężonych¹⁾.

¹⁾ Rodzaje niepełnosprawności, ze względu na które jest wydawane orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego zostały wskazane w § 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1309) i są to: niesłyszenie, słabe słyszenie, niewidzenie, słabe widzenie, niepełnosprawność ruchowa, w tym afazja, niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, autyzm, w tym zespół Aspergera, i niepełnosprawności sprzężone zdefiniowane w przepisach art. 4 pkt 32 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, przez które należy rozumieć występowanie u dziecka niesłyszącego lub słabosłyszącego, niewidomego lub słabowidzącego, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną albo z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, co najmniej jeszcze jednej z wymienionych niepełnosprawności.

Stanowi to wówczas podstawę, zgodnie z § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 2061), do wydania dla takiego dziecka lub ucznia nowego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego w związku ze zmianą okoliczności stanowiących podstawę wydania poprzedniego orzeczenia, jaką jest np. zmiana niepełnosprawności. Dotyczy to możliwości wydania nowego orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego również w trakcie roku szkolnego, ponieważ rodzic dziecka lub ucznia albo pełnoletni uczeń, tj. wnioskodawcy, mogą złożyć wniosek o wydanie nowego orzeczenia w trakcie całego roku kalendarzowego, niezależnie od trwającego roku szkolnego²⁾.

Ponadto w § 18 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych wskazano, że nowe orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego jednocześnie uchyla poprzednie orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. W związku z tym dyrektor danej jednostki systemu oświaty, w przypadku gdy dziecko lub uczeń uzyskali nowe orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, a rodzic je dostarczył do tej jednostki, będzie dokonywał aktualizacji danych wykazywanych w sprawozdaniu systemu informacji oświatowej (SIO) na podstawie nowego orzeczenia. Zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe dyrektor szkoły lub placówki m.in. kieruje jej działalnością i organizuje kształcenie, wychowanie, opiekę dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy, w tym odpowiada również za realizację zaleceń wynikających z orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ucznia. Dlatego też dyrektor ma obowiązek monitorować aktualność orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego uczniów niepełnosprawnych, na podstawie których opracowuje się dla tych uczniów indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne, organizuje zajęcia rewalidacyjne oraz organizuje i udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Mając na uwadze powyższe, proponowana zmiana uwzględni zarówno przypadki, gdy u dzieci i uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność, zdiagnozowano w trakcie roku szkolnego kolejną niepełnosprawność i w związku z tym zespół orzekający wydał nowe orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na niepełnosprawności sprzężone, jak i przypadki, gdy z powodu pogorszenia stanu zdrowia (np. pogłębiającej się dysfunkcji wzroku) zespół orzekający dokonał w trakcie roku szkolnego zmiany orzeczenia i wydał orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego ze względu na inny rodzaj niepełnosprawności niż dotychczas (np. ze względu na niewidzenie zamiast słabego widzenia).

Ponadto w projekcie rozporządzenia dookreślono maksymalną liczbę dzieci i uczniów z nowymi orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego otrzymanymi w trakcie roku szkolnego, w oddziale szkoły specjalnej lub oddziale specjalnym w szkole ogólnodostępnej – będzie ona wynosiła nie więcej niż 2 dzieci lub uczniów.

²⁾ Zgodnie z art. 94 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, rok szkolny we wszystkich szkołach i placówkach rozpoczyna się z dniem 1 września każdego roku, a kończy – z dniem 31 sierpnia następnego roku.

W projekcie rozporządzenia wprowadzono również regulację, zgodnie z którą oddział szkoły specjalnej lub oddział specjalny w szkole ogólnodostępnej – w przypadku otrzymania przez uczęszczające do niego dzieci lub uczniów zmienionych orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego – będzie mógł funkcjonować do końca roku szkolnego, w którym dziecko lub uczeń otrzymało nowe orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Ograniczenie to wprowadzono, z uwagi na zwiększone trudności pracy w takim oddziale dla dzieci i uczniów oraz nauczycieli.

W opisanych wyżej rozwiązaniach przyjęto także, że decyzję o uczęszczaniu do końca roku szkolnego do danego oddziału specjalnego przez dziecko lub ucznia, w przypadku zmiany orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, dyrektor przedszkola lub szkoły będzie podejmował na wniosek rodziców tego dziecka lub ucznia, a w przypadku pełnoletniego ucznia – na wniosek tego ucznia. Wniosek będzie składany w sposób i formie przyjętych w danym przedszkolu lub szkole.

Powyższe rozwiązanie będzie miało również zastosowanie w przypadku zajęć świetlicowych, zajęć organizowanych w grupie wychowawczej w internacie oraz zajęć edukacyjnych organizowanych w klasach łączonych (§ 7 ust. 3, § 8 ust. 5 pkt 1 i § 13 ust. 4 i 5 nowelizowanego rozporządzenia – § 1 pkt 2–4 projektowanego rozporządzenia).

Projekt rozporządzenia przewiduje również zmianę w § 6 ust. 6 nowelizowanego rozporządzenia, polegającą na dodaniu w tym przepisie nowego pkt 10 (§ 1 pkt 1 lit. b projektowanego rozporządzenia). Zmiana ta wynika z uwzględnienia postulatów zgłaszanych przez środowisko dyrektorów szkół specjalnych, wskazujących na konieczność wprowadzenia przepisów określających organizację oddziału specjalnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Obecnie nowelizowane rozporządzenie stanowi, że w oddziale dla dzieci lub uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności:

- 1) liczba dzieci w oddziale przedszkola specjalnego i oddziale specjalnym w przedszkolu ogólnodostępnym wynosi nie więcej niż 5 (§ 6 ust. 5 pkt 7 nowelizowanego rozporządzenia dotyczy wszystkich rodzajów niepełnosprawności);
- 2) liczba uczniów w oddziale szkoły specjalnej i oddziale specjalnym w szkole ogólnodostępnej wynosi nie więcej niż 5 (§ 6 ust. 6 pkt 9 nowelizowanego rozporządzenia nie dotyczy uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym).

W związku z tym przepis § 6 ust. 6 nowelizowanego rozporządzenia został uzupełniony o pkt 10, w którym przewidziano możliwość zorganizowania i funkcjonowania w szkołach specjalnych oraz szkołach ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi oddziału specjalnego dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności

jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz określono maksymalną liczbę uczniów w takim oddziale wynoszącą nie więcej niż 4 uczniów.

Umożliwi to dyrektorom szkół specjalnych bardziej elastyczną organizację pracy w takich oddziałach, z uwzględnieniem specyfiki funkcjonowania ww. grupy uczniów, którzy realizują obecnie, zarówno w szkole podstawowej specjalnej, jak również w szkole ponadpodstawowej – szkole specjalnej przysposabiającej do pracy, odrębne podstawy programowe kształcenia ogólnego określone odpowiednio w załącznikach nr 3 i 5 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356, z późn. zm.).

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 września 2025 r.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.).

Projektowane rozporządzenie nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.).

Jednocześnie odnosząc się do § 12 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283) należy stwierdzić, że projektowane rozporządzenie uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.